Plan wynikowy z wymaganiami edukacyjnymi przedmiotu Historia i społeczeństwo dla klasy VI szkoły podstawowej. Poniższy plan wynikowy stanowi propozycję wyjściową, którą nauczyciel powinien zmodyfikować, uwzględniając możliwości i potrzeby swoich uczniów.

**kursywą oznaczono tematy, które wykraczają poza podstawę programową*

Temat (rozumiany jako temat lekcji)	Wymagania na ocenę dopuszczającą Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń opanował wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:
I. Polska i świat po I wojnie światowej					
1. Na frontach I wojny światowej	– wymienia najważniejsze przyczyny wybuchu I wojny światowej – wymienia najważniejsze nowości techniczne wykorzystane w czasie I wojny światowej – wymienia nazwy państw, które rozpoczęły wojnę	– wymienia nazwy dwóch bloków militarno-politycznych – na mapie wskazuje główne państwa konfliktu – charakteryzuje najważniejsze nowości techniczne używane w trakcie I wojny światowej	– podaje bezpośrednią przyczynę wybuchu I wojny światowej – porównuje sposób prowadzenia wojny na froncie wschodnim i zachodnim – charakteryzuje uzbrojenie używane w trakcie I wojny światowej	– wyjaśnia, co zdecydowało o zwycięstwie państw centralnych na froncie wschodnim – wyjaśnia różnicę pomiędzy wojną manewrową a wojną pozycyjną – wyjaśnia, co zdecydowało o zwycięstwie państw ententy na froncie zachodnim – używa słownictwa historycznego (np. bolszewicy, komuniści, dynastia,	– ustosunkowuje się do różnych wydarzeń (działania na froncie wschodnim, zachodnim; obalenie rządu w Rosji) – wskazuje na mapie strony konfliktu i miejsca ważnych bitew – łączy daty z wydarzeniami – wyjaśnia postanowienia traktatu brzeskiego i wersalskiego – wskazuje przyczynę odstąpienia Rosji od

				abdykacja)	wojny
2. Polacy w walce o niepodległość	– wymienia nazwiska polskich polityków (J. Piłsudski, R. Dmowski, I. Paderewski) – wymienia nazwy trzech partii politycznych działających na ziemiach polskich przed wybuchem wojny – nazywa formację wojskową stworzoną przez Piłsudskiego – rozpoznaje osoby na ilustracjach (J. Piłsudski, R. Dmowski)	– podaje datę rozejmu w lesie Compiègne – podaje nazwy tych państw, z którymi J. Piłsudski i R. Dmowski łączyli nadzieję na odzyskanie niepodległości – wie, kim był J. Haller i I. Paderewski – rozpoznaje osoby na ilustracjach (I. Paderewski, J. Haller)	– wymienia poglądy Piłsudskiego i Dmowskiego dotyczące metod walki o odzyskanie niepodległości – prawidłowo odczytuje skróty nazw partii politycznych – opowiada losy legionistów i Piłsudskiego po tzw. kryzysie przysięgowym	– łączy daty z wydarzeniami – wyjaśnia, jakie znaczenie dla Polaków miał fakt, że państwa zaborcze walczyły przeciwko sobie – prezentuje informacje z biografii Piłsudskiego i Dmowskiego	– wymienia i charakteryzuje formacje wojskowe stworzone przez Piłsudskiego i przez Narodową Demokrację – ocenia stanowisko Polaków wobec różnych możliwości odzyskania wolności
3. Odrodzenie państwa polskiego	– podaje datę odzyskania przez Polskę niepodległości – łączy osobę z wydarzeniem (powrót Piłsudskiego – objęcie władzy w Polsce) – wskazuje na mapie granice II RP – wie, kim były Orlęta lwowskie	– wie, z kim Polacy walczyli w 1920 r. w tzw. bitwie warszawskiej – wie, kim byli Roman Dmowski i Ignacy Paderewski – rozumie, co oznacza słowo „plebiscyt”	– wyjaśnia, jaką rolę pełnił J. Piłsudski w okresie tworzenia państwa polskiego – wyjaśnia przyczyny wojny polsko-radzieckiej – wskazuje na mapie miejsce bitwy warszawskiej	– omawia rolę J. Piłsudskiego w tworzeniu II RP – omawia formy walki o granicę polsko-niemiecką – omawia formy walki o granice polsko-radziecką	– charakteryzuje działania polskich polityków w okresie tworzenia II RP (J. Piłsudskiego, R. Dmowskiego, I. Paderewskiego) – ocenia rolę J. Piłsudskiego w tworzeniu II RP

4. Państwa demokratyczne i państwa totalitarne	– rozpoznaje osoby na ilustracji (Stalin, Lenin) – odpowiada na pytania dotyczące ilustracji w podręczniku pokazujących pracę w łagrach, więźniów obozu koncentracyjnego – wie, kim był J. Stalin i A. Hitler – stosuje pojęcia: prezydent, wolność słowa, łagry, gestapo	– wyjaśnia pojęcia historyczne: prezydent, wolność słowa, łagry – wyjaśnia, na czym polega prawo zrzeszania się – wymienia dwie formy totalitaryzmu: komunizm i faszyzm	– wyjaśnia znaczenie pojęcia pluralizm, terror – wie, czym były gestapo, obozy koncentracyjne – opowiada, na czym polegało stosowanie terroru w praktyce	– wyjaśnia pojęcia: nacjonalizacja, kolektywizacja – objaśnia, czym jest faszyzm i komunizm – charakteryzuje gospodarkę i społeczeństwo w państwie komunistycznym – łączy wydarzenia z datami (1933 – dojście A. Hitlera do władzy, 1922 – powstanie ZSRR, 1929 – kryzys gospodarczy)	– wyjaśnia pojęcie totalitaryzm – charakteryzuje politykę Stalina i Hitlera wobec własnych narodów – wyjaśnia rolę parlamentu w systemie demokratycznym
5. II Rzeczpospolita	– wymienia nazwiska pierwszych polskich prezydentów – wymienia mniejszości narodowe zamieszkujące teren II RP – wymienia przykładowe reformy gospodarcze II RP	– wie, kto wprowadził reformę walutową – wyjaśnia, dlaczego rozpoczęto budowę portu w Gdyni – wskazuje na mapie Gdynię – wskazuje na mapie granice II RP	– wie, kim był E. Kwiatkowski – wskazuje umiejscowienie COP-u na mapie – zna nazwiska twórców kultury (W. Reymont, L. Staff, K. Makuszyński, K. Szymanowski) – wyjaśnia, na czym polegała reforma walutowa	– łączy wydarzenia z datami (np. 1921 – uchwalenie konstytucji marcowej; 1922 – zabójstwo Narutowicza; 1929 – początek wielkiego kryzysu) – wyjaśnia 5 zasad dotyczących wyborów do Parlamentu – wymienia nazwiska polskich twórców kultury (Witkacy, J.	– charakteryzuje system wyborów w II RP – charakteryzuje rozwój polskiej kultury w II RP – przedstawia ustrój II RP po uchwaleniu konstytucji

				Kiepura) i wyjaśnia czym się zajmowali	
6. Życie codzienne	– opisuje wnętrze mieszkania z początku XIX w. – wymienia nazwy środków transportu okresu II RP – opisuje wygląd furmanki i samochodu	– wymienia nazwy polskich transatlantyków – objaśnia rysunki i ilustracje zamieszczone w podręczniku – opisuje życie codzienne w mieście i na wsi	– opisuje zmiany w budownictwie wiejskim i miejskim – opisuje męski i kobiecy ubiór wiejski – opisuje ubiór męski i kobiecy mieszkańców miasta	– porównuje zmiany w ubiorze ludności miasta i wsi – opisuje życie mieszkańców miasta i wsi – wskazuje na związek zmiany stylu życia z modą	– przedstawia rozwój transportu w Polsce – charakteryzuje udogodnienia, które miały najważniejszy wpływ na poprawę warunków życia mieszkańców – porównuje męską i damską modę lat 20. i 30. XX w. oraz współczesną, wskazując podobieństwa i różnice
7. Przed wybuchem wojny	– rozpoznaje na ilustracji niemieckie militaria (samolot, czołg) – wskazuje na mapie II RP i jej zachodniego sąsiada – rozumie znaczenie słowa „ pakt o nieagresji” i „deklaracja o niestosowaniu siły”	– korzystając z ilustracji, opisuje wygląd pierwszych samolotów i czołgów – wskazuje na mapie sąsiadów II RP – rozpoznaje osoby na ilustracji (A. Hitler, J. Beck)	– wymienia pierwsze podboje III Rzeszy – podaje ustalenia paktu Ribbentrop-Mołotow – wymienia państwa, z którymi Polska zawarła sojusze przed wybuchem II wojny światowej – zna datę uchwalenia Konstytucji kwietniowej	– łączy wydarzenia z datami – wskazuje na mapie ziemie włączone do III Rzeszy – wyjaśnia, na czym polegała polityka Wielkiej Brytanii i Francji wobec Niemiec	– wyjaśnia, dlaczego w Niemczech doszło do rozwoju zbrojeń – charakteryzuje działania polskiej dyplomacji w celu poprawy bezpieczeństwa państwa
8. Powtórzenie wiadomości z działu	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.

I.					
9. Polska i świat po I wojnie światowej – sprawdzian wiadomości	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
II. II wojna światowa					
10. Tragiczny wrzesień	– podaje datę rozpoczęcia II wojny światowej – zna los polskiego rządu w 1939 r. – wymienia agresorów (Niemcy i ZSRR) – wskazuje wyżej wymienione państwa na mapie	– wie, jaki los spotkał obrońców Poczty Polskiej w Gdańsku – opowiada o obronie Westerplatte – podaje miejsce największej polskiej bitwy z września 1939 r. – podaje datę agresji ZSRR na II RP	– podaje nazwy miejsc, gdzie Polacy stawiali opór Niemcom – podaje nazwisko prezydenta Warszawy – wyjaśnia stanowisko Anglii i Francji wobec niemieckiej agresji na Polskę – interpretuje dane liczbowe dotyczące uzbrojenia	– wyjaśnia znaczenie powiedzenia „polskie Termopile” – wyjaśnia, co oznacza internowanie – podaje nazwisko ostatniego przedwojennego prezydenta II RP	– charakteryzuje położenie Polski w Europie pod względem bezpieczeństwa kraju – porównuje przebieg bitwy pod Termopilami i pod Wizną i wskazuje trafność porównania
11. Na wojennych szlakach	– zna pojęcia „wojna o Anglię” – wie, kim byli „kamikadze” – korzystając z ilustracji, opisuje wydarzenia (zatopienie transportowca, atak na Pearl Harbor) – rozpoznaje osoby na ilustracji (J. Stalin,	– zna pojęcie „bitwa o Atlantyk” – podaje datę przystąpienia USA do wojny – podaje datę ataku Niemiec na ZSRR – wskazuje na mapie państwa: Niemcy, ZSRR, USA, Japonia	– wyjaśnia pojęcie „wojny błyskawicznej” – opowiada o wojnie powietrznej o Anglię – wyjaśnia, na czym polegała blokada morska Anglii – łączy daty z wydarzeniami (7 XII 1941 – atak Japończyków na	– opowiada o ataku Japończyków na Pearl Harbor – opisuje przebieg wojny niemiecko-radzieckiej – wyjaśnia, dlaczego powstał II front we Francji – podaje zadania Wielkiej Trójki	– wyjaśnia, dlaczego Japończykom udało się zniszczyć flotę USA w Pearl Harbor – podaje skutki ataku Niemiec na ZSRR – wyjaśnia rolę Wielkiej Trójki

	W. Churchill, F. Roosevelt) – zna los A. Hitlera		Pearl Harbor; 22 VI 1941 – atak Niemiec na ZSRR; 8 V 1945 – zakończenie wojny) – wskazuje na mapie Pearl Harbor – podaje datę zakończenia II wojny światowej		
12. Biada pokonanym	– zna terminy: okupacja, egzekucje, obozy koncentracyjne, łapanki – wymienia nazwę narodu, który był w szczególny sposób represjonowany przez Niemców	– wie, czym były obozy zagłady – wie, że państwo polskie w trakcie wojny zostało podzielone pomiędzy Niemcy i ZSRR – przedstawia grupy społeczne, które były w szczególny sposób represjonowane przez Niemców i Rosjan	– opowiada o stosunku Niemiec do podbitych narodów, ze szczególnym uwzględnieniem położenia Żydów i Polaków – opowiada o sytuacji Polaków na ziemiach pod okupacją ZSRR – wie, co oznacza słowo „deportacja”	– przedstawia metody represji, jakie stosowali Niemcy wobec podbitej ludności – wymienia nazwę miejsca kaźni polskich oficerów w ZSRR – prawidłowo odpowiada na pytania dotyczące tekstu źródłowego	– opisuje los ludności żydowskiej i polskiej na ziemiach okupowanych przez Niemców i Rosjan – wyjaśnia, co stało się z polskimi oficerami wywiezionymi do ZSRR
13. Rząd emigracyjny i jego wojsko	– zna nazwiska polskich polityków: I. Mościcki, W. Sikorski, W. Anders – opowiada o niedźwiedziu Wojtku – wymienia nazwisko prezydenta emigracyjnego W. Raczkiewicza i	– wyjaśnia znaczenie słowa „internowanie” – wskazuje na mapie Wielką Brytanię – wyjaśnia, co stało się z gen. W. Sikorskim 4 lipca 1943 r. – podaje nazwę państwa, w którym	– łączy wydarzenia z datami (4 VII 1943 – śmierć W. Sikorskiego, 18 V 1944 – zdobycie Monte Cassino) – opowiada o bitwie pod Monte Cassino – wyjaśnia, dlaczego rząd emigracyjny	– wyjaśnia okoliczności utworzenia armii W. Andersa – tłumaczy, dlaczego armia W. Andersa znalazł się w Iranie – wymienia postanowienia układu Sikorski–Majski	– przedstawia organizację władz polskich na emigracji – tłumaczy znaczenie układu Sikorski–Majski dla Polaków znajdujących się na terytorium ZSRR

	premiera W. Sikorskiego	internowano polski rząd	nazywa się często rządem londyńskim		
14. Dzień powszedni w okupowanej Polsce	– wymienia niektóre represje stosowane przez Niemców wobec Polaków – wymienia tytuły książek dla młodzieży o czasach wojny (*Dywizjon 303*, *Kamienie na szaniec*) – wie, kim był M. Kolbe	– tłumaczy, czym były riksze i tramwaje konne – wyjaśnia, jaki los spotkał franciszkanina M. Kolbe – zna pojęcie Generalne Gubernatorstwo	– wyjaśnia, dlaczego niemieckie gazety nazywano „prasą gadzinową” – tłumaczy, jaką rolę w czasie okupacji odegrało duchowieństwo	– opisuje warunki życia Polaków w okupowanej Polsce – wyjaśnia, na czym polegał tzw. czarny rynek i system kartkowy – opisuje los polskich dzieci przebywających w obozach	– tłumaczy, w jaki sposób władze niemieckie zwalczały polską kulturę – charakteryzuje postawy Polaków wobec okupanta
15. Polskie Państwo Podziemne	– opisuje symbol Polski Walczącej – tłumaczy, co to jest konspiracja – wie, co to jest tajne nauczanie – wyjaśnia, co oznacza kryptonim Szare Szeregi	– tłumaczy, na czym polegało tajne nauczanie – wymienia organizacje konspiracyjne – opowiada o sytuacjach przedstawionych na ilustracjach (lekcja konspiracyjna, ćwiczenia w szkole Szarych Szeregów)	– prawidłowo odczytuje skróty: AK, BCh, AL – wyjaśnia, na czym polegała działalność konspiracyjna – wyjaśnia, kto wchodził w skład grup szturmowych utworzonych w ramach Szarych Szeregów	– wyjaśnia strukturę Polskiego Państwa Podziemnego – prawidłowo odczytuje skróty: ZWZ, KRN, PPR – charakteryzuje działalność Szarych Szeregów – rozpoznaje osobę na ilustracji (S. Grot-Rowecki)	– charakteryzuje prace trzech pionów Polskiego Państwa Podziemnego – przedstawia, jakie znaczenie dla społeczeństwa polskiego miało powstanie i działalność Polskiego Państwa Podziemnego
16. Walczyć może każdy	– opowiada, na czym polegała walka partyzancka – wie, co to jest prasa podziemna – wie, co to jest mały	– odpowiada na pytania związane z ilustracjami w podręczniku (sceny z powstania w getcie warszawskim)	– tłumaczy różnicę pomiędzy akcją odwetową a dywersyjną – podaje nazwę organizacji, która	– opisuje różne formy walki prowadzone przez organizacje konspiracyjne – wyjaśnia różnicę pomiędzy walką	– wyjaśnia, na czym polegał cywilny ruch oporu – charakteryzuje działalność organizacji „Wawer”

	sabotaż i podaje jego przykłady	– wyjaśnia, czego dotyczyła tzw. bitwa o tory – wyjaśnia, dlaczego w getcie wybuchło powstanie	pomagała Żydom – tłumaczy, na czym polegał zbrojny ruch oporu	partyzancką a konspiracyjną – wyjaśnia, kim byli cichociemni	– ustosunkowuje się do tezy „walka z okupantem miała sens”
17. Akcja „Burza” i powstanie warszawskie	– opisuje wygląd małego powstańca – podaje datę wybuchu powstania warszawskiego – podaje datę zakończenia powstania warszawskiego	– wie, gdzie odbyła się pierwsza bitwa 1 Dywizji im. T. Kościuszki – podaje nazwiska dowódców I i II Armii Wojska Polskiego – wyjaśnia, czym były „żywe tarcze”	– prawidłowo odczytuje skróty AK, KRN, ZPP – wie, kim był Tadeusz Bór-Komorowski – opowiada przebieg powstania warszawskiego	– wyjaśnia, czego obawiali się Polacy w związku z wyzwalaniem ziem polskich przez wojska radzieckie – wyjaśnia, na czym polegała akcja „Burza” – omawia przyczyny wybuchu powstania warszawskiego	– wyjaśnia działania, jakie podjęli komuniści w celu przejęcia władzy w Polsce – opowiada przebieg powstania warszawskiego
18. Gorzki smak zwycięstwa	– wymienia nazwy miast, w których walczyła I Armia (Kołobrzeg, Berlin) – odpowiada na pytania postawione do ilustracji przyniesionych przez nauczyciela (walki o Kołobrzeg, proces „szesnastu”, Manifest PKWN) – podaje nazwę miasta, w którym	– podaje datę wyzwolenia Warszawy – zna datę przekształcenia się PKWN w Rząd Tymczasowy (31 XII 1944/1 I 1945) – wymienia niektóre zapowiadane reformy PKWN	– wyjaśnia decyzję gen. Okulickiego dotyczącą rozwiązania AK – zna i wymienia postanowienia przywódców trzech mocarstw o polskiej granicy wschodniej	– wyjaśnia, dlaczego J. Stalin nie wspomógł powstańców warszawskich – wyjaśnia losy przywódców Polskiego Państwa Podziemnego – łączy daty z wydarzeniami	– wyjaśnia dlaczego Armia Czerwona, NKWD i polscy komuniści zwalczali Polskie Państwo Podziemne – omawia znaczenie Polskiego Państwa Podziemnego w okresie II wojny światowej

	ukształtował się PKWN				
19. Powtórzenie wiadomości z działu II.	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
20. II wojna światowa – sprawdzian wiadomości	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
III. Polska i świat po II wojnie światowej					
21. Świat po wojnie	– podaje nazwę miasta, w którym odbyła się ostatnia konferencja Wielkiej Trójki – wymienia 4 strefy podziału Niemiec – prawidłowo odczytuje skrót ONZ – krótko omawia straty wojenne	– podaje nazwę miasta, w którym sądzono zbrodniarzy wojennych – wyjaśnia, co się stało z pojmanymi zbrodniarzami wojennymi – podaje nazwy dwóch państw niemieckich, które powstały po wojnie – prawidłowo odczytuje skrót NATO	– wymienia organizacje wojskowe i polityczne utworzone pod przywództwem USA – wymienia państwa Europy Wschodniej i Środkowej znajdujące się pod przywództwem ZSRR – omawia straty wojenne w dziedzinie kultury – prawidłowo odczytuje skróty: RFN, NRD	– wymienia postanowienia, jakie podjęto na konferencji w Poczdamie wobec Niemiec – wymienia nazwiska polityków Wielkiej Trójki – omawia strukturę organizacyjną ONZ – wyjaśnia, co miał na myśli W. Churchill, używając określenia „żelazna kurtyna” – prawidłowo odczytuje skrót RWPG	– charakteryzuje działalność ONZ – przedstawia znaczenie ONZ we współczesnym świecie – charakteryzuje działania Układu Warszawskiego
22. Przemiany polityczne i gospodarcze w Polsce po II wojnie	– prawidłowo odczytuje skrót PSL – wskazuje na mapie granice Polski	– prawidłowo odczytuje skrót PPS, PPR – wskazuje na mapie	– wskazuje na mapie Kresy Wschodnie i Ziemie Odzyskane – prawidłowo	– wskazuje na mapie ziemie, które Polska utraciła po II wojnie – wyjaśnia znaczenie	– ocenia zmiany granic Polski po II wojnie światowej – opowiada, w jaki

światowej	– podaje nazwę miasta, w którym zapadły decyzje dotyczące granic Polski (Poczdam)	sąsiadów Polski – zna nazwiska polityków: S. Mikołajczyk, W. Gomułka	odczytuje skrót TRJN – łączy wydarzenia z datami – wymienia miasta (ważne kulturowo), które Polska utraciła na wschodzie (Lwów, Wilno)	pojęć: nacjonalizacja, reforma rolna – odpowiada na pytania postawione do tekstu źródłowego	sposób komuniści przejęli władzę w Polsce
23. Polska Rzeczpospolita Ludowa	– zna nazwisko Stefan Wyszyński i wie, co się z nim stało w czasach PRL-u – wyjaśnia, co to jest analfabetyzm – prawidłowo odpowiada na pytania postawione do ilustracji	– zna nazwiska polityków i dostojników Kościoła: B. Bierut, S. Wyszyński, W. Gomułka – opowiada, w jaki sposób władze walczyły z analfabetyzmem	– zna datę nadania Polsce nazwy PRL – charakteryzuje trójpodział władzy w PRL – wskazuje na mapie Nową Hutę – wyjaśnia, czym były PGR-y – podaje przyczyny wystąpień robotniczych w Poznaniu	– łączy daty z wydarzeniami – wyjaśnia, jaki okres nazywamy okresem stalinowskim w Polsce – wyjaśnia, co to jest: centralne planowanie, kolektywizacja – omawia skutki wystąpień robotniczych w Poznaniu w 1956 r.	– wyjaśnia, w jaki sposób wprowadzenie centralnego planowania wpłynęło na gospodarkę kraju – charakteryzuje, propagowany przez komunistów, awans społeczny
24. Walka o demokrację	– rozpoznaje na ilustracji Jana Pawła II i W. Jaruzelskiego – zna nazwisko działacza Solidarności – Lech Wałęsa – krótko opisuje jeden dzień w czasach PRL-u	– wyjaśnia, dlaczego przed sklepami tworzyły się długie kolejki – prawidłowo odczytuje skrót MO – tłumaczy, dlaczego Polacy w pewnych okresach strajkowali	– podaje datę przejęcia władzy przez Edwarda Gierka – wyjaśnia, co doprowadziło do wydarzeń sierpniowych w 1980 r. – wyjaśnia, dlaczego władze wprowadziły	– wyjaśnia, co zawierały tzw. porozumienia sierpniowe – podaje datę wprowadzenia stanu wojennego – wyjaśnia, jakie znaczenie dla Polaków miał wybór K. Wojtyły na	– ustosunkowuje się do stwierdzenia „Dobro człowieka – nadrzędnym celem działania partii” – omawia sytuację Polaków w trakcie stanu wojennego

			stan wojenny	papieża	
25. Życie codzienne młodzieży	– prawidłowo interpretuje ilustracje zamieszczone w podręczniku (klasa szkolna w czasach PRL-u, akademia szkolna, „Służba Polsce”) – opowiada, jak w szkołach w czasach PRL-u obchodzono ważne rocznice – wyjaśnia skrót ZHP – pozyskuje wiedzę od dziadków na temat spędzania wolnego czasu w ich młodości	– wyjaśnia skróty: ZMP, ZMS – podaje tytuły książek i filmów popularnych w latach 60. w PRL-u – opisuje sposoby spędzania wolnego czasu przez młodzież, wykorzystując zdobyte informacje	– prawidłowo odpowiada na pytania postawione do tekstu źródłowego – porównuje sposoby spędzania wolnego czasu w latach 60. i obecnie	– wyjaśnia, czym się charakteryzował materialistyczny pogląd na świat – wymienia organizacje młodzieżowe i opisuje, czym się zajmowały	– opisuje i porównuje sytuację szkoły w PRL-u i obecnie
26. Powstanie III Rzeczypospolitej	– rozpoznaje na ilustracji osoby: L. Wałęsa z małżonką Danutą – wyjaśnia znaczenie powiedzenia „obrady okrągłego stołu” – wyjaśnia, co oznacza pojęcie demokracja	– podaje nazwę nagrody, którą otrzymał L. Wałęsa – wyjaśnia, jakie zmiany w nazwie i godle Polski wprowadził nowy parlament – podaje datę pierwszych wolnych wyborów w Polsce	– podaje nazwiska dwóch pierwszych prezydentów RP – wyjaśnia, czego dotyczyło referendum – podaje datę zniesienia stanu wojennego	– wskazuje przyczyny rozpoczęcia rozmów okrągłego stołu – podaje nazwisko pierwszego premiera w wolnej Polsce – wyjaśnia, dlaczego po zniesieniu stanu wojennego nadal trwały strajki i protesty	– charakteryzuje znaczenie plakatu wyborczego Solidarności z 1989 r.
27. Powtórzenie i utrwalenie wiadomości – Polska	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.

i świat po II wojnie światowej					
28. Polska i świat po II wojnie światowej – sprawdzian wiadomości	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
IV. Społeczeństwo współczesne					
29. Jak jest zbudowane społeczeństwo	– wyjaśnia, z ilu osób składa się grupa społeczna – prawidłowo odpowiada na pytania związane z ilustracjami zamieszczonymi w podręczniku (grupy społeczne) – opowiada, co łączy wybraną grupę społeczną	– wymienia grupy społeczne, do których należy – podaje przynajmniej jedną cechę, która łączy grupę	– podaje cechy charakterystyczne grup społecznych – przedstawia więzi łączące różne grupy społeczne (instytucje, społeczne, polityczne)	– wyjaśnia, co łączy społeczeństwo – wymienia cechy społeczeństwa informacyjnego	– charakteryzuje cechy lidera, przywódcy grupy
30. Struktura społeczeństwa polskiego	– wymienia trzy klasy społeczne (wyższa, średnia, niższa) – potrafi zakwalifikować przykładową osobę do odpowiedniej struktury społecznej	– przedstawia strukturę społeczną łączącą grupy (klasowa, zawodowa, statystyczna) – wyjaśnia, co oznacza pojęcie struktura społeczna	– charakteryzuje wybraną klasę społeczną – korzystając z mapy, omawia stopień urbanizacji Polski	– charakteryzuje klasy społeczne – omawia strukturę zawodową polskiego społeczeństwa – korzystając z diagramu, omawia strukturę statystyczną społeczeństwa polskiego	– uzasadnia, dlaczego dla państwa ważna jest klasa średnia
31. Najważniejsze problemy polskiego	– korzystając z mapy, wskazuje	– wymienia trzy najważniejsze	– korzystając z diagramu, omawia	– wyjaśnia, gdzie osoby bezrobotne	– uzasadnia, dlaczego warto przekazywać

społeczeństwa	województwa, w których występuje największe bezrobocie w Polsce – wyjaśnia, czym jest przestępczość – wyjaśnia, dlaczego alkoholizm jest patologią społeczną	problemy społeczne występujące w Polsce: bezrobocie, ubóstwo i bezdomność – wyjaśnia, w jakim celu powołano stowarzyszenie Brata Alberta – wyjaśnia, dlaczego w gospodarce potrzebne są osoby z kwalifikacjami	problem bezrobocia i zatrudnienia w zależności od wieku i poziomu wykształcenia – wymienia organizacje, które pomagają ludziom	mogą szukać pracy – wymienia i wskazuje na mapie województwa, w których występuje zagrożenie ubóstwem – wyjaśnia, czym są patologie społeczne, podaje ich przykłady	1% podatku na rzecz organizacji pożytku publicznego
32. Konflikty społeczne i sposoby ich rozwiązywania	– wyszukuje w słowniku wyjaśnienie słowa „konflikt” – wymienia jeden ze sposobów rozwiązania konfliktu	– wymienia różne rodzaje konfliktów – wymienia dwa sposoby rozwiązania konfliktu	– wyjaśnia, na czym polega konflikt np. kulturowy, ekonomiczny, klasowy – wyjaśnia, na czym polegają mediacje i negocjacje	– objaśnia charakter poszczególnych konfliktów występujących w społeczeństwach – krótko wyjaśnia sposoby rozwiązania konfliktów przez negocjacje, mediacje, sąd i wybory	– przedstawia drogę rozwiązywania konfliktów społecznych
33. Mniejszości narodowe i etniczne w Polsce	– wymienia 2–3 mniejszości narodowe występujące w Polsce – korzystając z diagramu, omawia strukturę narodowościową mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce	– wymienia 9 mniejszości narodowych występujących w Polsce – korzystając z diagramu, omawia strukturę narodowościową Polski	– wymienia cechy mniejszości narodowych – korzystając z mapy, wskazuje rozmieszczenie mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce – wyjaśnia, z czego	– precyzuje, czym są mniejszości etniczne – wymienia mniejszości etniczne występujące w Polsce – przedstawia na mapie rozmieszczenie Polonii na świecie – charakteryzuje różne rodzaje	– uzasadnia tezę, że mniejszości etniczne i narodowe mają takie same prawa jak inni mieszkańcy

	– wyjaśnia, kogo zalicza się do Polonii	– wymienia kraje, gdzie występuje Polonia	wynika emigracja zarobkowa	emigracji Polaków	
34. Powtórzenie i utrwalenie wiadomości – społeczeństwo współczesne	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
35. Społeczeństwo współczesne – sprawdzian wiadomości	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
V. Polska współczesna					
36. Polska regionów	– podaje nazwę województwa, w którym mieszka – wskazuje to województwo na mapie – wymienia cechy charakterystyczne swego regionu (przyrodnicze)	– wymienia nazwę województwa, w którym mieszka i podaje nazwę regionu, w którym się ono znajduje – wymienia atrakcje turystyczne swego regionu	– wymienia historyczne regiony Polski – wymienia elementy składające się na tradycje regionu – prezentuje cechy charakterystyczne swego regionu (historyczne)	– wymienia nazwy wszystkich regionów Polski – wymienia elementy charakterystyczne dla każdego regionu – opisuje charakterystyczny strój regionalny	– prezentuje gwarowe nazewnictwo używane w jego regionie, otoczeniu, domu
37. Czym jest demokracja	– tłumaczy, czym jest demokracja – podaje nazwę najważniejszej ustawy (zasadniczej) w Polsce – wie, że Polska jest krajem demokratycznym i	– podaje elementy trójpodziału władzy – podaje nazwę formy demokracji, w której Polacy odpowiadają na konkretne pytanie – podaje nazwę części wstępnej do konstytucji	– wymienia zasady demokracji – tłumaczy, na czym polega władza wykonawcza, ustawodawcza i sądownicza – wyjaśnia zasadę pluralizmu	– łączy daty z wydarzeniami – wymienia rodzaje demokracji i podaje przykłady – opisuje, co zawiera konstytucja	– uzasadnia, że Grecja była kolebką demokracji

	podaje tego przykład				
38. Kto rządzi w Rzeczypospolitej Polskiej?	– podaje nazwisko obecnego prezydenta RP – wyjaśnia, kto pełni władzę sądowniczą w Polsce (sądy i trybunały) – wie, za co odpowiada Minister Edukacji Narodowej	– prawidłowo interpretuje ilustracje zamieszczone w podręczniku (lokal wyborczy, sala posiedzeń sejmu, budynek Parlamentu) – wyjaśnia, kto pełni w Polsce władzę ustawodawczą – podaje nazwisko obecnego premiera rządu polskiego	– prawidłowo odpowiada na pytania postawione do tekstu źródłowego – wymienia instytucje pełniące w Polsce władzę ustawodawczą, wykonawczą i sadowniczą	– wyjaśnia, co nazywamy ustrojem politycznym – charakteryzuje władzę wykonawczą, sądowniczą i ustawodawczą – podaje nazwisko obecnego Ministra Edukacji Narodowej	– charakteryzuje podstawę ustroju Polski
39. Rzeczpospolita samorządna	– wymienia nazwę gminy i powiatu, w którym mieszka – podaje nazwisko obecnego wójta/burmistrza, który zarządza jego gminą – podaje nazwę stolicy województwa, w którym mieszka	– wie, kto w gminie pełni władzę uchwałodawczą (Rada Gmin) i wykonawczą (wójt, burmistrz, prezydent) – wymienia zadania gminy w zakresie np. oświaty	– wyjaśnia, kogo w wyborach samorządowych wybierają mieszkańcy – wymienia zadania powiatu, np. w zakresie oświaty – wymienia najważniejsze zadanie władz lokalnych (uchwalenie i wykonanie budżetu)	– objaśnia strukturę samorządu w Polsce – wymienia zadania województwa w zakresie np. oświaty – wyjaśnia, co zapewniają wspólnie gmina, powiat i województwo	– charakteryzuje wydatki i dochody samorządu terytorialnego
40. Bądźmy aktywni	– rozpoznaje osoby na ilustracji (J. Ochojska, J. Owsiak) – wiąże osobę z właściwym logiem organizacji, w której	– wyjaśnia, kto stoi na straży przestrzegania praw obywateli – wymienia organizacje pozarządowe	– wyjaśnia zasadę działania organizacji pozarządowych – podaje po jednym przykładzie prawa obywatelskiego z	– wyjaśnia, co oznacza pojęcie „społeczeństwo obywatelskie” – podaje po jednym przykładzie prawa	– precyzuje, czym jest społeczeństwo obywatelskie i inicjatywa obywatelska – podaje przykłady

	ta osoba działa – wyjaśnia, w jakim dokumencie są zapisane prawa i obowiązki obywateli	pracujące dla dobra obywateli – podaje dwa przykłady prawa obywatelskiego	każdej z trzech grup	obywatelskiego z każdej z pięciu grup	społeczeństwa obywatelskiego
41. Dzieci też mają prawa	– wymienia podstawowy dokument, w którym zapisane są prawa dzieci – podaje nr telefonu zaufania dla dzieci	– wymienia podstawowe dokumenty, które chronią prawa dzieci – rozpoznaje osobę na ilustracji (Janusz Korczak)	– prawidłowo odpowiada na pytania postawione do materiału źródłowego – opowiada o Januszu Korczaku i jego czynach	– podaje przykłady praw osobistych, socjalnych, kulturalnych i politycznych dzieci – uzasadnia, dlaczego potrzebna jest instytucja Rzecznika Praw Dziecka	– wyjaśnia, na czym polega specyfika praw dzieci
42. Powtórzenie i utrwalenie wiadomości – Polska współczesna	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
43. Polska współczesna – sprawdzian wiadomości	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
VI. Świat współczesny					
44. Rewolucja naukowo-techniczna	– podaje, w którym wieku rozpoczęły się szybkie przemiany w nauce i technice – wymienia urządzenia, które były poprzednikami współczesnych urządzeń	– opisuje rozwój komunikacji telefonicznej, podając przykłady wczesnych urządzeń tego typu – podaje przykład zastosowania komputerów w swojej szkole	– wyjaśnia, na czym polega rewolucja naukowo-techniczna – tłumaczy rozwój transportu, obrazując swoją wypowiedź przykładami – tłumaczy zastosowanie	– przedstawia na linii czasu rozwój komputeryzacji i przetwarzania danych – wymienia najważniejsze osiągnięcia w dziedzinie medycyny	– wyjaśnia negatywne i pozytywne skutki stosowania energii jądrowej

	telekomunikacyjnych	– wyjaśnia, do czego wykorzystywana jest energia słoneczna	komputerów w życiu codziennym i przemyśle		
45. Na podbój kosmosu	– wyjaśnia, czym są sputniki – wymienia imię psa, który był pierwszym pasażerem w kosmosie – podaje nazwy dwóch planet, w których kierunku zmierzają sondy kosmiczne	– wymienia nazwisko pierwszego człowieka w kosmosie – wyjaśnia, czym są wahadłowce i sondy kosmiczne	– wymienia nazwisko pierwszego człowieka, który stanął na Księżycu – wykorzystując dane statystyczne, wyjaśnia, które z państw ma największy udział w badaniach kosmosu	– podaje daty udanych lotów Gagarina, Armstronga – wyjaśnia, dlaczego prowadzi się badania w kosmosie	– charakteryzuje rywalizację pomiędzy USA i ZSRR w kosmosie
46. Społeczeństwo informacyjne	– zna 5 przykazań, jak korzystać bezpiecznie z internetu – tworzy krótką wypowiedź na temat korzystania z internetu	– podaje przykłady korzystania z internetu przez dzieci i dorosłych – rozumie, do czego przede wszystkim służy internet	– wymienia cechy społeczeństwa informacyjnego – podaje przykłady portali, z których czerpie wiedzę	– wyjaśnia, co znaczy sformułowanie „społeczeństwo informacyjne” – tłumaczy znaczenie powiedzenia „być człowiekiem, to właśnie być odpowiedzialnym” w kontekście wykorzystania internetu	– omawia negatywne i pozytywne skutki wykorzystania internetu
47. Budujemy wspólną Europę	– podaje liczbę państw, które aktualnie tworzą Unię Europejską – wymienia symbole UE	– opisuje paszport europejski – podaje nazwisko kompozytora „Ody do radości” – zna datę obchodów	– prawidłowo tłumaczy skróty: NATO, UW, RWPG, EWG – wymienia najważniejsze	– łączy daty z wydarzeniami (1949 – utworzenie NATO i RWPG; 1992 – utworzenie UE) – wskazuje na mapie	– wyjaśnia, dlaczego rozpoczęła się integracja gospodarcza państw Zachodniej Europy – wskazuje na mapie

	– opisuje flagę UE – podaje datę wstąpienia Polski do UE – podaje nazwę wspólnej waluty	Dnia Europy – wyjaśnia, co znajduje się na awersie i na rewersie euro	instytucje UE – wymienia datę, od kiedy Polska rozpoczęła starania o przyjęcie do UE	pierwsze państwa, które utworzyły UE – przedstawia kompetencje najważniejszych instytucji UE – przedstawia proces przystępowania Polski do UE	wszystkie państwa członkowskie UE
48. Problemy współczesnego świata	– wymienia współczesne komunikatory – tłumaczy, na czym polegała akcja „kampania wodna”	– wyjaśnia, na czym polega pomoc organizacji humanitarnych – wymienia nazwy organizacji humanitarnych	– przedstawia problemy krajów biednego Południa – wskazuje na mapie regiony, gdzie występuje nędza	– objaśnia powiedzenie, że świat stał się mniejszy – wyjaśnia, z czego wynika podział krajów świata na bogatą Północ i biedne Południe	– charakteryzuje pojęcie globalizacji
49. Współczesne konflikty zbrojne	– wyjaśnia, jakie skutki dla dzieci mają konflikty zbrojne – rozpoznaje osobę na ilustracji (Dalaj Lama)	– wymienia skutki konfliktów zbrojnych – tworzy krótką wypowiedź na temat	– przedstawia jeden z konfliktów zbrojnych współczesnego świata – wskazuje omawiany region na mapie	– tłumaczy, w jakich rejonach świata toczą się obecnie wojny i konflikty – prezentuje wiedzę pozaksiążkową na temat konfliktów i wojen (informacje z Internetu, TV, prasy codziennej)	– wyjaśnia, dlaczego we współczesnym świecie dochodzi do konfliktów zbrojnych
50. Świat współczesny – lekcja powtórzeniowa	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
51. Świat współczesny –	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.

sprawdzian wiadomości					